

LAKIALOITE 107/2003 vp

Laki toimeentulotuesta annetun lain 11 §:n ja sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

LAKIALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan, että lapsilisään maksettava lisä, jota maksetaan lapsilaislain (769/1992) 7 §:n 3 momentin mukaan yksinhuoltajan lapsesta, sisällytettäisiin sellaisten tulojen luetteloon, joita ei oteta huomioon vahistettaessa henkilön käytettävissä olevia tuloja toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaan (jäljempänä toimeentulotukilaki).

Aloitteessa ehdotetaan edelleen, että kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten jakoa kuntien ja valtion kesken, josta säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/1992) 18 §:n 1 momentissa, muutetaan siten, että valtion osuutta korotetaan 0,11 %. Hallituksen ehdottama (HE 64/2003 vp) korotus mukaan luettuna valtionosuus olisi näin ollen 32 %.

PERUSTELUT

Toimeentulotukilain 2 §:n mukaan jokaisella, joka ei voi saada toimeentuloaan turvaksi ansiotyöllään, yrittäjätoiminnallaan, toimeentuloa turvaavien etuuksien avulla, muista tuloistaan tai varoistaan tai elatusvelvollisen henkilön huolenpidolla, on oikeus toimeentulotukeen. Lain 11 §:n mukaan toimeentulotuen suuruuteen vaikuttavia tuloja ovat kyseisen henkilön ja perheenjäsenten kaikki käytettävissä olevat tulot lukuun ottamatta ns. etuoikeutettuja tuloja, jotka luetaan tyhjentyvästi pykälän 2 momentissa. Näitä ovat mm. vähäisiksi katsottavat avustukset ja ansiotulot, eräät kulukorvaukset ja edut kuten äitiysavustus, eläkkeensaajien hoitotuki,

vammaistuki ja lapsen hoitotuki. Lisäksi 1.1.2002 käynnistettiin kolmivuotinen kokeilu, jonka aikana vähintään 20 % ansiotuloista, kuitenkin 100 euroa taloutta kohden kuukaudessa, jätetään ottamatta huomioon käytettävissä olevia tuloja laskettaessa. Edellä sanottu merkitsee, että muut sosiaalityöt ja -etudet, mm. lapsilisä kokonaisuudessaan, ovat tuloa, joka otetaan huomioon henkilön tuloja laskettaessa. Tämä merkitsee puolestaan, että jos esim. lapsilisää korotetaan, toimeentulotuella elävät perheet eivät saa tästä korotuksesta mitään hyötyä, koska tulojen lisäys vaikuttaa samalla toimeentulotuen määrään.

Edellä mainittu epäkohta koskee myös lapsilisälain 7 §:n 2 momentin mukaan yksinhuoltajavanhempien lapsista maksettava lisä, joka on nykyisellään 33,60 euroa kuukaudessa. Selvitukset osoittavat kuitenkin, että koko väestöön verrattuna juuri yksinhuoltajalapsiperheiden reaalitulot ovat kehittyneet heikoimmin yhteiskunnassamme. Näiden perheiden talous ei esim. uuden vuosikymmenen alussa ollut vielä saavuttanut 1990-luvun alun yleistä tasoa. Tämä johtaa siihen, että näillä perheillä on muita lapsiperheitä enemmän taipumusta olla toimeentulossa riippuvaisia toimeentulotuesta. Tämän vuoksi on kohtuutonta, että juuri köyhimmat perheet eivät hyödy lapsilisän tai yksinhuoltajalisien mahdollisesta korotuksesta. Edellä mainittujen ongelmien osittaiseksi korjaamiseksi aloitteessa ehdotetaan, että listaa tuloista, joita ei oteta huomioon, täydennettäisiin yksinhuoltajien lapsista lapsilisään maksettavalla lisällä.

Edellä mainitun kaltainen muutos aiheuttaisi puolestaan lisämenoja kunnille maksettavien

toimeentulotukien kustannusten kohoamisena. Aloitteen mukaan kunnat eivät yksin pysty kantamaan tästä menolisäyksestä aiheutuvaa taakkaa, vaan valtion tulee kompensoida se kokonaisuudessaan. Tästä johtuen myös lakia sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta on muutettava. Valtionosuutta sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksista ehdotetaan näin ollen korotettavaksi siten, että se vastaa arvioitua menojen lisäystä eli 12 miljoonaa euroa, mikä tehtyjen laskelmien mukaan merkitsisi 0,11 %:n korotusta. Näin ollen kuntien osuutta ehdotetaan alennettavaksi samassa määrin. Lakialoite liittyy allekirjoittajan tekemään talousarvioaloitteeseen, jossa ehdotetaan, että vuoden 2004 talousarviota täydennettäisiin edellä mainituilla määrärahoilla.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

toimeentulotuesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään toimeentulotuesta 30 päivänä joulukuuta 1997 annetun lain (1412/1997) 11 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1410/2001 ja 1294/2002, uusi 7 kohta seuraavasti:

11 §

Huomioon otettavat tulot

7) yksinhuoltajan lapsesta lapsilisälain (796/1992) 7 §:n 2 momentin mukaan lapsilisään maksettavaa lisää.

Tuloina ei kuitenkaan oteta huomioon:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2004.

2.

Laki

**sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 18 §:n
muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta 3 päivänä elokuuta
1992 annetun lain (733/1992) 18 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 661/2003, seuraavasti:

18 §

Kustannustenjaon säilyttäminen

Kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon
kustannukset jakautuvat kuntien ja valtion kes-
ken siten, että kuntien osuus tämän lain mukaan
määräytyvistä kustannuksista on 68,00 prosent-
tia ja valtion osuus 32,00 prosenttia. Jos vuotui-
nen kustannustason muutos on kuntien valtion-
osuuslain 3 §:n 2 kohdan perusteella päätetty

joinakin vuosina ottaa huomioon vähemmästä
kuin täydestä määrästä, otetaan tämä huomioon
valtion ja kuntien välisessä kustannustenjaossa
siten, että valtion osuus pienenee asianomaisten
vuosien alennettua kustannustason tarkistusta
vastaavasti.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2004.

Helsingissä 25 päivänä syyskuuta 2003

Pehr Löf /r
Eva Biaudet /r
Henrik Lax /r

Roger Jansson /r
Nils-Anders Granvik /r
Mikaela Nylander /r